

GETTY

VÍCTOR
OBIOLS

Hi ha una mena de poesia, com la que practica Francesc Parcerisas, a la qual la maduresa del poeta no pot sinó fer guanyar

virtuts: pes específic, solatge, gravetat de dicció, saviesa en la capacitat formalitzadora. En altres mots, eficiència qualitativa. Poesia que es fa gran per mor de l'ofici però sobretot gràcies a la intensa vida viscuda amb intel·ligència serena i amb el necessari distanciament per a la reflexió (sobre vida i poesia), la lectura (un bagatge pesant i fecund) i la contemplació, la mera contemplació de la realitat i dels moviments i gestos dels homes i les dones. Poesia de l'experiència moral, però cada vegada, per dir-ho d'alguna manera, més radicalitzada.

No cal remuntar-nos –o potser sí– al monòleg dramàtic de Robert Browning, encara que el reconeguem en la seva mínima expressió, però l'hàlit d'un Robert Lowell, d'un Philip Larkin, i fins i tot d'un Ted Hughes (a *Creure*, per exemple), hi són ben presents. L'anglofília de Francesc Parcerisas és proverbial,

i la lliçó de T.S. Eliot està ben apresada. Una poesia perillosa per a l'aprenent incaut, aparentment fàcil d'imitar a partir dels grans models, però també, amb la mateixa facilitat, propensa a esfondrar-se en la banalitat més patètica si no se'n coneix les entreteles, les costures, la carcassa que ha de sostenir l'edifici, els fonaments que li donen base.

Resoldre el problema del to

Els elements en joc són diversos i complexos, però, per no fer-ho prolix, emfasitzarem una qüestió bàsica: el problema del to. I aquí és on excel·leix Parcerisas. Es tracta d'una qualitat de la parla que ho amara tot. L'actitud del poeta respecte del seu objecte, el poema, i respecte de la seva audiència imaginada, determina el to. I quan

Fer mans plenes del present

SEIXANTA-UN
POEMES
FRANCESC
PARCERISAS
QUADERNS CREMA
86 PÀG. / 12 €

aquest és fruit d'ofici i experiència, s'investeix d'una autoritat indiscutible. Això és sols un aspecte nuclear d'un conjunt d'elements diversos: tractament acurat i enginyós de la imatge, elaboració específica de la metàfora innovadora, desenvolupament de la idea i la seva configuració, adequació de so i significat, sentit del vers com a unitat orgànica, i ritme harmònic del poema i del recull sencer.

La poesia potser no és més que una forma d'elevació de significació del dolor, de la misèria, i també de la bellesa i de la felicitat xifrada en el desgatisfet. Sovint l'art de l'el·lipsi, les trames al·legòriques, la formulació tangencial, no són sinó trucs subtils de la poesia per ensenyorir-se del pensament prosaic. De vegades Parcerisas sembla un Príncep del sil·lo-

gisme poètic: *Ara que dorms*, per exemple, on l'objecte poema és com un diamant de poliedres cristal·lins, on tot encaixa, on es crea, del no-res, o del quasi-res, una il·luminació, i la situació del poema, amb totes les seves opcions, és un horitzó de possibilitats, totes bellesa, totes veritables. En termes generals, el poeta de Begues ha fet, amb aquest llibre, una passa gegantina, una depuració esqueixada, si això és possible, de la seva poètica. Si en un moment donat pot permetre's una impecable emulació de Kavafis (*Simó de Cirene*), allí on semblaria lícit de fer-li un velat homenatge al seu poema homònim (*Espelmes*), Francesc Parcerisas va molt més enllà en el pla metafòric ("Tu i jo també fem aquesta vida / lleus. Encesos, temerosos dels dies") per acabar amb una intensa analogia: "...la matèria del cor / ens serà l'empremta tova / de tot allò que hem dit, una flama menuda / que l'hivern no arribarà a esborrar mai". Potser és que el poeta, amb la saó dels anys, s'ha anat fent permeable al desassossec metafísic, i intuïx, en la paraula poètica, una propietat redemptora. ♦♦

El sotstinent de Tiniànov

XENIA
DYAKONOVA

Iuri Tiniànov (1894-1943), il·lustre filòleg de l'escola formalista russa, era alhora un escriptor d'esperit alegre i es-

pernejant i, segons els seus contemporanis, un mestre de la narració oral teatralitzada, que no deixava de ser una prolongació del seu talent artístic. Aquesta última vocació, però, només la coneixia el cercle més íntim de Tiniànov. Els assidus estudiants de filologia de Leningrad que assistien, als anys vint, a les seves conferències denses i erudites sobre l'estil poètic dels coetanis de Puixkin, segurament haurien quedat estupefactes si l'haguessin vist *actuar* un diumenge a casa d'alguns dels seus amics. Un d'aquests últims, el poeta Kornei Txukovski, afirma que Tiniànov sabia fer que els mateixos poetes de l'òrbita puixkiniana que en un article teòric o una conferència només eren ombres, en els seus espectacles im-

provisats sorgissin, en carn i os, davant dels espectadors, com si l'autor de la improvisació els conegués de tota la vida, o fins i tot com si fossin la millor part d'ell mateix. I si després de tot això Tiniànov acabava la seva *actuació* dominical amb una paròdia (per exemple, una caricatura verbal i mímica d'un vell professor de filologia que persegueix lascivament una estudiant de doctorat), el públic, literalment, no podia parar de riure.

El sotstinent Susdit, escrit el 1927 i publicat enguany per Adesiara juntament amb l'extens estudi preliminar de Jaume Creus, traductor de l'obra, és també, a la seva manera, una paròdia. En aquest relat, no gaire llarg però estructurat com si fos una novel·la, en 23 capítols breus i dinàmics, sembla que el Tiniànov-escriptor parodiï o caricaturitzi un clixé de la crítica que li resultava ridícul al Tiniànov-filòleg: el terme de *l'home superflu*. Des de finals del XIX i fins avui dia, els millors antiherois de la narrativa vuitcentista, funcionaris que

EL
SOTSTINENT
SUSDIT
IURI TINIANOV
ADESIARA
TRAD. JAUME CREUS
88 PÀG. / 14 €

ocupen càrrecs petits i se senten amenaçats per la crueltat de la vida, com el protagonista d'*El capot* de Gógol o dels *Apunts del subsòl* de Dostoievski, són titllats d'"homes superflus" pels crítics russos de caire més didàctic i pretensions.

Un personatge que no existeix

Tiniànov, admirador fervent de Gógol i Dostoievski i enemic de les classificacions de manual, porta aquesta metàfora recurrent fins a l'extrem, creant el sotstinent Susdit, un personatge més que superflu, ja que no existeix en realitat, sinó només en un document oficial mal copiat per un escriptor maldestre. Després, però, resulta que justament aquest militar quimèric, fruit d'un error manuscrit, es converteix en un element imprescindible del regnat del tsar Pau I (1796-1801). L'obediència incondicional amb què tothom ho accepta recorda el conte del rei nu, però en aquest cas el que està prohibit

reconèixer és la *nuesa* d'un dels súbdits més insignificants de l'emperador, el qual, d'altra banda, va creixent i omplint-se de força vital gràcies a l'autoritat amb què el revesteix la fe del monarca.

També la majoria dels poetes del cercle de Puixkin, des del punt de vista de la crítica oficial, eren superflus. Per què llegir-los, per què estudiar-los, si ja sabem que Puixkin els va eclipsar a tots? Per a Tiniànov, en canvi, eren la seva família més immediata i se'ls sabia de memòria. A un d'ells, Wilhelm Küchelbecker, li va dedicar una excel·lent biografia, adreçada al lector més general, en què reivindicava amb passió la seva figura com a participant de la insurrecció desembrista del 1825 i la seva bella poesia lírica. Si no fos per Tiniànov, l'únic que sabríem de Küchelbecker és que forma part d'un vers d'un cèlebre i despietat epigrama de Puixkin, cosa que equival, més o menys, a figurar únicament en un paper signat per un emperador. ♦♦